

VERGELIJKING: LOKAAL CLIËNTOVERLEG, CLIËNTOVERLEG INTEGRALE JEUGDHULP MET EXTERNE VOORZITTER EN ZORGOVERLEG VOOR PATIËNTEN MET PSYCHIATRISCHE PROBLEMATIEK

PROVINCIE LIMBURG, DIRECTIE MENS (AUGUSTUS 2015)

	Lokaal cliëntoverleg LCO	Cliëntoverleg Integrale Jeugdhulp met externe voorzitter CO IJH	Zorgoverleg voor patiënten met een psychiatrische problematiek
	<p>Het LCO is begin jaren '90 ontstaan vanuit maatzorg, een methodiek voor het begeleiden van kansarmen, ontwikkeld in OCMW Genk. Nadien startten ook andere OCMW's met LCO. Op basis van hun ervaringen werd het LCO tijdens de welzijnsconferentie rond multiprobleemgezinnen (2000) door het werkveld naar voren geschoven als good practice. Omwille van de meerwaarde van de methodiek en de opdracht van de OCMW's daarin promoten het Limburgs Steunpunt OCMW's (LSO) en de provincie het LCO als een efficiënt instrument in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Het LSO en de provincie riepen alle OCMW's op een LCO-coördinator aan te stellen. Ondertussen organiseren alle OCMW's (behalve Herstappe) LCO als een inwoner daar nood aan heeft. Aanvragers en deelnemers komen uit alle sectoren van de brede welzijns- en gezondheidssector. Op jaarbasis worden een 1000-tal LCO's georganiseerd. Het LCO is een methodiek om de hulpverlening beter af te stemmen op wat mensen in meervoudige probleemsituaties nodig hebben aan ondersteuning. De dialoog tussen de cliënt en zijn hulpverleners staat centraal. Uitgangspunt zijn de vragen, de beleving en de krachten van de cliënt.</p>	<p>Integrale Jeugdhulp (IJH) is een beleidsprogramma van de Vlaamse overheid. In het nieuwe decreet IJH (2013) zijn het waarborgen van continuïteit in de jeugdhulp en de maximale participatie van de minderjarige en zijn gezin belangrijke doelstellingen. Een belangrijk instrument om dit te bereiken is het cliëntoverleg IJH, waarbij cliënten, hun sociaal netwerk en hulpverleners in onderling overleg en onder voorzitterschap van een externe voorzitter de hulp rond een cliëntsysteem coördineren, afstemmen en de continuïteit ervan bewaken. De hulpvraag van de cliënt staat hierbij centraal en de cliënt wordt als gelijkwaardige partner maximaal betrokken bij het overleg. Cliëntoverleg Integrale Jeugdhulp kan ingezet worden in elke fase van het hulpverleningsproces.</p>	<p>In opvolging van de Therapeutische Projecten (TP) verscheen op 30/03/2012 een KB rond de organisatie van zorgoverleg voor patiënten met een psychiatrische problematiek. Op 18/06/2014 werd dit KB gewijzigd. Door de TP-historiek, de specificiteit van sommige doelgroepen, de specificiteit inzake sociale kaart en regelgeving rond beroepsgeheim, ... wordt de organisatie van dit zorgoverleg voor sommige doelgroepen - waaronder kinderen en jongeren - opgenomen door de vroegere TP-coördinatoren of huidige 'neutrale coördinatoren'. Daarnaast wordt de organisatie van dit zorgoverleg opgenomen door de overlegcoördinatoren thuisgezondheidszorg van de OCMW's, de regionale dienstencentra (RDC) of de zorgaanbieder (Solidariteit vh Gezin) volgens de afspraken van de Limburgse Code. Op jaarbasis worden een 1600-tal zorgoverleggen georganiseerd waarvan 350 overleggen voor patiënten met een psychiatrische problematiek.</p>
Algemene doelen	<ul style="list-style-type: none"> samen met cliënt en hulpverleners die bij zijn situatie betrokken zijn tot afspraken komen over de doelen die de cliënt wil bereiken en de ondersteuning die hij daarvoor nodig heeft mensen in multiprobleemsituaties ondersteunen (versterkend werken) LCO is een element van maatzorg (dialooggestuurde hulpverlening) structurele knelpunten en hiaten in het aanbod in kaart brengen (signaalfunctie) 	<ul style="list-style-type: none"> kwaliteitsvolle jeugdhulpverlening door samen met cliënten en hulpverleners tot gedeelde visie over de te verlenen jeugdhulp te komen coördinatie van hulp en garanderen van hulpcontinuïteit afstemming van hulp bij betrokkenheid meerdere hulpaanbieders voorkomen van breuklijnen in de hulpverlening (bv. indien stopzetting van hulp door hulpaanbieder niet gebeurt met wederzijdse toestemming) 	<ul style="list-style-type: none"> afstemming van de zorg met het oog op continuïteit van zorg en zorg op maat voor patiënten met een psychiatrische problematiek opstellen van begeleidingsplan: doelstellingen i.s.m. cliënt, taakafspraken, zorgactiviteiten en verantwoordelijkheden bepalen, alsook een crisisplan structurele knelpunten en hiaten in het aanbod in kaart brengen
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> overleg + coördinatie: met cliënt en alle betrokkenen afspraken maken over richting die cliënt uit wil en hulp die hij daarvoor nodig heeft signaalfunctie (link naar lokaal sociaal beleid en regiefunctie OCMW) 	<ul style="list-style-type: none"> overleg + coördinatie: alle betrokkenen rond de tafel brengen om organisatie van de jeugdhulp te regelen en continuïteit te garanderen concrete afspraken in de vorm van een werkplan 	<ul style="list-style-type: none"> overleg + coördinatie: met cliënt en alle betrokkenen afspraken maken en dit vastleggen in het begeleidingsplan signaalfunctie via de kanalen van SPIL en LISTEL
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> mensen in complexe probleemsituaties: zowel gezinnen met/zonder kinderen als alleenstaanden met/zonder kinderen problemen op diverse levensdomeinen tegelijk: financiën, arbeid en opleiding, lichamelijke gezondheid, psychische gezondheid, opvoeding kinderen, huisvesting, sociaal/relatieel, maatschappelijke participatie en/of justitie en rechtsbedeling minimum 3 hulpverleners/diensten betrokken aanvraag bij OCMW van woonplaats cliënt cliënt hoeft NIET gekend te zijn bij OCMW om LCO te kunnen aanvragen 	<ul style="list-style-type: none"> kinderen en jongeren tot 18 jaar, ouders, opvoedingsverantwoordelijken en hun jeugdhulpverleners indien een jongere al vóór zijn 18de gebruik maakt van jeugdhulpverlening kan CO IJH aangevraagd worden tot 25 jaar aangrijpingspunt is de problematiek van de minderjarige: de huidige hulpverlening dreigt vast te lopen of er moet hulpverlening opgestart worden 	<ul style="list-style-type: none"> voor kinderen en jongeren, volwassenen en ouderen met psychiatrische problematiek waar nood is aan afstemming van zorg zorgoverleg is vergoedbaar indien volgende VOORWAARDEN voldaan zijn: psychiatrische hoofddiagnose van ernstige én herhalende aard en/of comorbiditeit die voldoet aan één van de volgende criteria: <ul style="list-style-type: none"> ziekenhuisopname psychiatrisch ziekenhuis, K-dienst of PAAZ (minimum 14 dagen, uiterlijk 1 jaar geleden) tenlasteneming gedurende minstens 14 dagen door mobiele equipe i.k.v. artikel 107 tenlasteneming gedurende minstens 14 dagen door een team psychiatrische zorg thuis vanuit IBW. tenlasteneming gedurende één jaar door een psychiater of CGG opname gedurende minstens 14 dagen in ziekenhuis met psychiater in consult (uiterlijk 1 jaar geleden) kinderen & jongeren: tenlasteneming door outreaching-begeleiding gedurende minstens 14 dagen, door kinderpsychiater of CGG gedurende minstens 6 maanden (uiterlijk 1 jaar geleden) of aanmelding door politie, parket of jeugdrechter (uiterlijk 1 maand geleden) én geconfronteerd worden met verlies of beperkte vaardigheden in minstens 3 van de volgende domeinen: basisautonomie; autonomie/woonautonomie; taal & communicatie; maatschappelijke aanpassing/functioneren in het gezin; werk/sociale aansluiting; school; motoriek of aangepast persoonlijk gedrag
Aanmelden en aanvragen	<ul style="list-style-type: none"> aanvragen bij de LCO-coördinator van de woonplaats van de cliënt zowel cliënt zelf als hulpverleners (ongeacht sector of discipline) voorwaarde voor hulpverleners: effectief betrokken bij situatie van cliënt voorwaarde: besproken met en akkoord van cliënt afspraken i.v.m. voorbereiding: cliënt bepaalt wie wordt uitgenodigd en wat besproken wordt, spilfiguur neemt algemene voorbereiding op zich (zowel inhoudelijke, psychologische als praktische aspect), elke deelnemer bespreekt vooraf zijn inbreng met de cliënt 	<ul style="list-style-type: none"> aanvragen bij Regionaal Loket CO IJH zowel cliënt zelf als jeugdhulpverleners kunnen dit aanvragen aanvraagformulier invullen cliënt: op de hoogte en expliciet akkoord met aanvraag (handtekening nodig) cliënt bepaalt mee agenda 	<ul style="list-style-type: none"> aanvragen bij neutrale coördinator of bij OCMW's, RDC of zorgaanbieder (Solidariteit vh Gezin) volgens richtlijnen van Limburgse Code door hulpverleners met toestemming psychiatrische patiënt (en voor kinderen & jongeren toestemming van ouders of opvoedingsverantwoordelijken) (ongeacht sector of discipline) of door cliënt zelf elektronische aanvraag/schriftelijke aanvraag is mogelijk cliënt bepaalt mee agenda
Wie coördineert?	<ul style="list-style-type: none"> rol van LCO-coördinator wordt opgenomen door OCMW-medewerker vanuit neutrale positie: niet betrokken bij hulpverlening aan die bepaalde cliënt coördinatie is wettelijke opdracht van OCMW (Lokaal Sociaal Beleid) als voorzitter gebonden aan het beroepsgeheim 	<ul style="list-style-type: none"> Regionaal Loket CO IJH: dispatching van aanvragen externe voorzitter: neutraal, onpartijdig en geen collega van de betrokken hulpverleners als voorzitter gebonden aan beroepsgeheim 	<ul style="list-style-type: none"> onpartijdige, neutrale coördinator van OCMW, regionaal dienstencentrum (RDC) of zorgaanbieder (ZA) via overlegcoördinator TGZ: geen inhoudelijke link met betrokken hulpverleners als coördinator/voorzitter gebonden aan beroepsgeheim

Wie zit er rond de tafel?	<ul style="list-style-type: none"> cliënt (eventueel met vertrouwenspersoon uit eigen netwerk: cliënt kiest) alle betrokken hulpverleners en diensten (waarvan één de rol van spilfiguur opneemt), mits akkoord van cliënt cliënt kan vragen dat bepaalde hulpverleners niet uitgenodigd worden of slechts voor een deel van het overleg LCO-coördinator 	<ul style="list-style-type: none"> cliënt (eventueel met vertrouwenspersoon of steunfiguur) betekenisvolle personen uit de leefomgeving van de cliënt betrokken jeugdhulpverleners en diensten (waarvan één de rol van hulpcoördinator opneemt), met akkoord van cliënt externe voorzitter eventueel deskundigen uit de jeugdhulp (max. 2) eventueel jeugdhulpverleners die in de toekomst engagement kunnen opnemen 	<ul style="list-style-type: none"> cliënt (eventueel met vertrouwenspersoon) en mantelzorgers alle betrokken hulpverleners en diensten (waarvan één de rol van referentiepersoon opneemt), met akkoord van cliënt huisarts moet uitgenodigd worden neutrale coördinator om vergoedbaar te zijn, dienen minstens 3 verschillende types organisaties deel te nemen: minstens 1 organisatie uit eerstelijnsgezondheidszorg en 1 uit de Geestelijke Gezondheidszorg
Participatie van de cliënt	<ul style="list-style-type: none"> cliënt aanwezig (indien niet mogelijk: zoeken naar participatie op maat) cliëntbetrokkenheid is aandachtspunt vanaf aanvraag en doorheen hele proces (vóór, tijdens en na LCO) veel aandacht voor voorbereiding: overleg met cliënt over agenda, deelnemers en verloop van overleg, praktische aspect (vervoer, opvang) coördinator bewaakt inspraak en betrokkenheid cliënt aandachtspunt voor alle deelnemers: alle hulpverleners bespreken hun inbreng vooraf met cliënt (geen nieuwe info op LCO) uitdrukkelijke opdracht van spilfiguur: ondersteuning van cliënt vóór, tijdens en na het LCO, bewaken van cliëntperspectief spilfiguur: rol wordt opgenomen door één van de betrokken hulpverleners, cliënt kiest mee wie zijn spilfiguur wordt cliënt mag ook vertrouwensfiguur (uit zijn sociaal netwerk) meebrengen cliënt krijgt verslag of terugkoppeling via spilfiguur 	<ul style="list-style-type: none"> maximale betrokkenheid, cliënt is bij voorkeur aanwezig op hoogte en akkoord met aanvraag voorzitter bewaakt betrokkenheid cliënt tijdens overleg opgenomen in deontologische code (die door alle aanwezigen wordt ondertekend bij begin van overleg) vertrouwenspersoon cliënt krijgt verslag van het cliëntoverleg 	<ul style="list-style-type: none"> cliënt (meestal) aanwezig bij +12 jaar kan i.f.v. emotionele en mentale mogelijkheden vertegenwoordiger aangeduid worden indien cliënt zelf niet wenst te komen voor -12 jaar moet er iemand de stem van het kind vertegenwoordigen neutrale coördinator/voorzitter bewaakt betrokkenheid cliënt tijdens overleg ondersteuning voor, tijdens en na het overleg: via referentiepersoon mantelzorgers ter ondersteuning of andere vertrouwenspersoon
Taken van de coördinator of voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> ontvangt aanvragen en toetst voorwaarden af bij aanvrager (cliënt op de hoogte, doel van overleg, deelnemers, wat wil cliënt bespreken) zorgt voor praktische organisatie: locatie, deelnemers, uitnodiging, enz. leidt gesprek in goede banen bewaakt uitgangspunten (o.a. positieve kijk, integrale benadering), extra aandacht voor betrokkenheid en inspraak van cliënt maakt verslag (duidelijke afspraken) is contactpersoon voor spilfiguur inventariseert structurele en dossieroverschrijdende knelpunten 	<ul style="list-style-type: none"> bereidt overleg voor en zorgt voor praktische organisatie (uitnodigen deelnemers, locatie, enz.) modereert het CO bewaakt voortdurend positie en integriteit van cliënt maakt verslag op met inbegrip van een werkplan met duidelijke afspraken peilt op einde naar tevredenheid deelnemers registreert in Vlaamse registratietool covoorzitter mogelijk bij grote groepen omwille van de zorg voor de cliënt en voor de externe voorzitter 	<ul style="list-style-type: none"> uitklaren zorgvraag kennis sociale kaart inventariseren hulpverleners en gezondheidszorgbeoefenaars coördineren van het gesprek formuleren van conclusies ondersteuning bij opmaak begeleidingsplan tandemfunctie met de referentiepersoon verspreiden begeleidingsplan aan het professionele netwerk administratieve opvolging
Is overleg vergoedbaar?	<ul style="list-style-type: none"> neen (noch voor coördinator, noch voor deelnemers) 	<ul style="list-style-type: none"> vergoeding voor voorzitter per overleg: <ul style="list-style-type: none"> ereloon van 105 euro forfaitaire onkostenvergoeding van 70 euro voorbereiding, administratie en registratie: forfait van 25 euro ereloon van 50 euro en forfaitaire onkostenvergoeding van 50 euro voor co-voorzitter om ondersteuning te bieden voorzitters zijn verplicht 2x per jaar deel te nemen aan intervisie: 70 euro per intervisie vergoeding via Regionaal Loket geen vergoeding voor deelnemers 	<ul style="list-style-type: none"> vergoeding indien voldaan aan volgende voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> voorwaarden i.v.m. doelgroep begeleidingsplan opgemaakt/opgevolgd minstens 3 verschillende hulpverleners (waarvan 2 uit bepaalde beroepsgroepen) minstens 3 taakafspraken 2de overleg gepland binnen de 12 maanden na het 1ste overleg 216,39 euro bij eerste overleg, 146,03 bij opvolgoverleg, maximum drie keer per jaar (bij kinderen en jongeren maximum 5x/jaar) 99,68 euro voor referentiepersoon 47,59 euro indien overleg bij patiënt thuis doorgaat; 35,70 euro indien overleg elders doorgaat, voor eerstelijnsbeoefenaars en andere diensten met overeenkomst SEL los van feit of er vergoeding is: garantie dat overleg wordt georganiseerd
Opvolging en mogelijkheid van follow-ups	<ul style="list-style-type: none"> geen minimum of maximum aantal LCO's per cliënt geen verplichtingen i.v.m. (termijnen voor) follow-up afhankelijk van situatie en noodwendigheid follow-up kan aangevraagd worden door spilfiguur, andere hulpverlener of cliënt zelf, vaak wordt tijdens 1ste LCO datum voor follow-up vastgelegd tijdens 1ste LCO wordt spilfiguur benoemd: naast steunfiguur voor cliënt ook centrale spil in hulpverlening spilfiguur volgt situatie en afspraken in geheel op en neemt indien nodig contact op met andere hulpverleners of diensten 	<ul style="list-style-type: none"> tijdens 1ste overleg kan al een vervolgoverleg worden afgesproken een vervolgoverleg kan ook achteraf aangevraagd worden en dit zo vaak als nodig (geen beperking) rol van hulpcoördinator wordt opgenomen door één van de betrokken jeugdhulpverleners hulpcoördinator: opvolging van de uitvoering van het werkplan 	<ul style="list-style-type: none"> geen minimum of maximum, wel slechts 3 keer vergoedbaar (bij kinderen en jongeren 5 keer vergoedbaar) enkel vergoedbaar indien 2de overleg volgt binnen de 12 maanden na 1ste overleg afhankelijk van situatie en noodwendigheid referentiepersoon is aanspreekpunt voor patiënt, familie en hulpverleners en coördineert de uitvoering en bijsturing van het begeleidingsplan, neemt initiatief voor tussentijds overleg naar neutrale coördinator
Verplichtingen uit regelgeving, beroepsgeheim	<ul style="list-style-type: none"> cliënt is (bij voorkeur) aanwezig op overleg cliënt bepaalt mee welke thema's aan bod komen en welke niet cliënt bepaalt mee wie er rond de tafel zit en wie niet gedeeld beroepsgeheim voor info die wordt uitgewisseld tijdens LCO alle deelnemers dienen op voorhand hun bijdrage voor het overleg te bespreken met de cliënt (geen nieuwe info op LCO) cliënt kan vragen dat bepaalde hulpverleners slechts voor deel van het LCO worden uitgenodigd (afhankelijk van agenda) spelregels van LCO worden door coördinator bewaakt (bij start van LCO, in verslag, enz.) 	<ul style="list-style-type: none"> indien alleen behandelende hulpverleners en cliënt (en/of vertrouwenspersoon) aanwezig zijn: gedeeld beroepsgeheim voorzitter overloopt deontologische code, alle aanwezigen ondertekenen deze bij begin van overleg, hierdoor: gezamenlijke geheimhoudingsplicht cliënt bepaalt mee de agenda van het overleg expliciete toestemming van cliënt voor het delen van gevoelige informatie politie, parketmagistraten en jeugdrechters kunnen niet deelnemen alleen info die nodig is voor coördinatie en continuïteit van hulpverlening 	<ul style="list-style-type: none"> deelnemers moeten gebonden zijn door beroepsgeheim, als dat niet het geval is, kan persoon alleen toegelaten worden tot overleg als cliënt uitdrukkelijk toestemming geeft
Aanbod/waar?	<ul style="list-style-type: none"> in de hele provincie beschikbaar door LCO-coördinator van OCMW van woonplaats cliënt (ook voor mensen die niet bij OCMW gekend zijn): www.limburg.be/lokaalclientoverleg LCO gaat meestal door op OCMW maar kan ook bij cliënt thuis of op verplaatsing (psychiatrisch ziekenhuis, gevangenis, enz.) 	<ul style="list-style-type: none"> in de hele provincie beschikbaar Bij het Regionaal Loket CO IJH, Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt Carla Indekeu: 011/23 72 25 of clientoverleg@limburg.be 	<ul style="list-style-type: none"> in de hele provincie beschikbaar locatie i.f.v. verblijfplaats cliënt (kan ook bij cliënt thuis) door neutrale coördinator, OCMW's (Limburgs Garantiemodel), regionale dienstencentra (RDC) of Solidariteit voor het Gezin volgens de richtlijnen van de Limburgse Code